

Naša mlada sestra

Niti njenega imena nismo omenili, saj smo vsi vedeli, o kateri govorimo. Mogoče smo začenjali tako:

— Tista naša s konjskim repom...

— Tista naša, ki ima vedno dolge hlače, kadar je nočna, menda je tako ne zebe...

— Tista naša, ki se nikoli ne smeje na glas, a se vedno smehlja...

— Tista naša, ki malo govori, a zna tako lepo poslušati...

— Tista naša, ki nikoli ne prinese čaja namesto kisle vode...

Izvedeli smo, da je šla za bolnika na sosednji oddelek po kisló vodo, samo da mu je lahko izpolnila željo.

Tako smo govorili o njej. Vedno smo rekli: — Tista naša — nikoli pa nismo do konca izdali svoje sreče in rekli naravnost: Tista naša, ki nas ima rada. Mogoče smo se bali, da bi se potem kaj spremenilo, da bi potem minil nevidni čar, ki ga je širila okrog sebe, kjerkoli je bila. Tudi druge so bile lepe, nekatere celo bolj kot ona. Tudi druge so bile mlade, smehljale so se in šalile. Bile so kot cvetke — toda tista naša sestra je bila kot dišeči cvet, bila je vijolica ali pa majniški nagelj ali pa cvet akacije, ki daleč naokrog širi blagi vonj.

Bil je večer. Večeri so po bolnišnicah najtežji: za okni odteka dan in premnogemu bolniku je tako, kot da odteka za vselej. Hrepenenje po življenju, ki je zdravje, po delu, ki je zdravje, po ljubezni, ki je zdravje — za vse, za vse je temelj zdravje in hrepenenje po zdravju in po vsem, kar raste iz njega, se veča. Človeka duši. Ležala sem na vroči postelji — vse postelje so zvečer vroče — rekli so mi, da ne smem vstati, ker je bilo prvi večer po operaciji. Čutila sem, kako tudi druge duši — ne, saj takrat nismo razmišljali, od česa. Vrata bolniške sobe so bila odprta. Pridušeni pogovori, vzdihni in stokanje se je slišalo iz drugih sob. Lahko stroju, ko se pokvari, avtomobilu, ko se zaleti — nič ga ne boli. Tudi potem, ko ga popravijo, ko mu vstavljajo nove dele. Človek in stroj — oboje ni za rabo, dokler ni popravljeno, ozdravljeno. In vendar, kakšna bridkost je za človeka zavest, da je neraben! Dokler je zdrav, je del družbe, koristen del, mnogokrat cenjen prav zaradi svoje koristnosti — saj nas stroji tirajo v podobno ocenjevanje strojevega in človekovega dela: kdo naredi več, kdo naredi bolje, kdo naredi hitreje. Kaj pa je potem bolan človek, kaj je onemogel, invalidni ali star človek v današnji družbi? Komu so potrebne njegove misli, morda njegova poštenost, plemenitost ali ljubezen?

Bolezen daje človeku čas za razmišljanje — in tako ga lahko duševno obogati, lahko ga pa tudi do kraja prestraši, kajti bolan človek odpade pri tekmah s stroji, pri potrošniškem ocenjevanju človekove vrednosti. Postati in ostati breme pa je za marsikaterega bolnika tako težko, da povsem otopi zavoljo tega. Gotovo nisem bila tisti večer edina, ki sem mislila: — Kaj se pogovarjajo o meni v službi? Kaj se pogovarjajo doma? Kaj mislijo o meni? Ali mislijo name? Ali mi želijo, da bi spomladi videla zeleneče bukve — ne, o tem ne mislijo. Mogoče mislijo, da bi jim lahko kupila pomaranče in banane ali pa jim skuhala orehove štruklje, ki jih imajo radi. Ali pa je treba kaj

zašiti... pa saj skoraj vse lahko naredijo sami. Tudi v službi gre gotovo brez mene. Nič se niso spomnili, nič niso pisali — ja, delo se je povečalo, kar sem odšla. Moj delež je kot breme legel na druge. Zakaj sem tako bolna? Zakaj sem tako zanič? In kdaj bo spet vse dobro — če bo?

Okno je popolnoma potemnelo in luč je že davno gorela. Enolična luč bolniških sob, ki kaže stvari in življenje v brezsrčni jasnosti. Tedaj je prišla ona — tista naša sestra. Slišala sem njene stopinje, ko je bila še daleč na hodniku. Slišala sem, kako je vstopala v druge sobe, kako je njen »Dober večer« zvonko zapel v zraku. Na kaj me že spominja njen pozdrav? Pač, podobno naznanja večer kos pod oknom. Vedro slovo od dneva — saj bo jutrišnji dan še lepši. Slišala sem, kako se je pogovarjala z bolniki: ne, nikoli ni pripovedovala o sebi, vpraševala je in poslušala, kot da smo mi, bolniki, vrednota njenega življenja. Pa ne samo njenega! Tako mirno, mimogrede, a vendar tako trdno je znala reči: — Kmalu boste trdni in krepki. To se bo poznalo pri delu, ko spet poprimete! To vas bodo veseli doma! Mogoče šele zdaj vedo, kako zelo vas imajo radi in kako ste jim potrebni. — Nagajivo, pol otroško, pol zapeljivo se je nasmehnila ob zadnjih besedah. In že je drugemu govorila: — Da ne boste nikoli več krepki, pravite. Nič zato. Vrednost avtomobila se meri po konjskih močeh, človekova pa ne. Imeli boste radi ljudi, dobre volje boste — in to je danes zelo potrebno.

Ohromelemu dedku je rekla: — Saj tudi peč ne hodi, pa kako nam je potrebna, kadar človeka zebe. — In pri vseh takih in podobnih besedah je bila malce nagajiva, kot bi hotela reči: Zelo rada vas imam, a prav nič se mi ne smilite. Tisti, ki je pravi človek, je v življenju potreben in koristen, pa če je še tako star, bolan ali invalid. Samo — sam sebi se ne sme smiliti in rad mora imeti še koga drugega, ne samo sebe.

Kako sem jo pričakovala tisti večer! In je prišla. Obstala je pri postelji, se zresnila kot otrok pred odraslim in rekla: »Joj, joj, tole je pa hudo. Kajne, od vsega na svetu si najbolj želite liter mrzle vode. Tega vam ne smem dati, ker morava misliti na jutri. Jutri bo lep dan: vi boste smeli sedeti v postelji in za nekaj minut celo postaviti noge na tla. To bo čisto drugače kot danes, ko morate negibno ležati. Prinesla vam bom skodelico hladnega čaja, ta pa ne bo škodil.«

In že je odšla po skodelico hladnega čaja — jaz pa sem imela vse solzne oči od sreče, ki me čaka jutri. Kako čudovito je, da sem tako lepo prestala operacijo in da zdaj lahko mirno pričakujem jutrišnji dan! Kako da tega nisem prej vedela, dokler ni prišla naša sestra in mi povedala?

Podržala mi je skodelico k ustom. Menda je čutila, kako zelo sem žejna. Brez besed je odšla še po eno skodelico in se mi potem hudomušno nasmehnila: »Naj vam ne bo ponoči nerodno zvoniti. Potrebovali me boste, čeprav ne zaradi bolečin.« Čutila sem, kako mi gredo usta narazen in čeprav me je vse bolelo, so se mi prsi širile od zadrževanega smeha. Nenadoma sem bila otrok pred materjo: saj boli, ampak mama bo vse tako uredila, da bo prav. Nič mi ni treba skrbeti, ničesar mi ni treba misliti — samo lepo ubogati in se krepiti za življenje.

Kot bi prebrala moje misli, je rekla: »Zdaj je najhujši klanec mimo. Saj bo še več manjših klancev, vsak človek mora včasih malo krepkeje potegniti, a hudega ne bo več. Zdaj morate samo lepo jesti, kar vam damo, spati, kolikor le morete, in vedeti, da bo vsako jutro bolje.« Verjela sem ji. Ugasnila je veliko luč na stropu in bolj zapela kot rekla: »Lahko noč vsem skupaj! Dobro spite!«

Spokojnost me je zajela. — Jutri bo prelep dan, sem vedela. Pojutrišnjem bo še lepše. Vsako ozdravljenje je kot rast. Tisto noč nisem mogla spati, bilo je pač po operaciji. A nič zato. Tudi naša sestra je bedela vso noč. To smo vedeli. Nikoli ni legla in nikoli ni zadremala, kadar je bila nočna. Vsakemu je lažje, če ve: takoj bo prišla, kakor hitro jo pokličem.

Gotovo nas je tisto noč — kot vse noči po bolnišnicah — mnogo bedelo. A na našem oddelku je bedela z nami in mislila na nas tudi naša sestra. Vsaj dvakrat v noči bo čisto potihlo pogledala v sobo. Potem pa bo prišel nov dan.

Neža Maurer

Pesmi bolnega otroka

STRAHEK

Strah, strah!
so vpili otroci.
Strah, strah —
so drhtele postelje.
Strah, strah
je trepetalo še živo srebro
v toplomerih.
Kje je strah?
Skozi okno se je priplazil,
pod mizo je zlezel,
za omarico se je prihulil.
Iščimo strah!
Prižgejo vse luči,
odmaknejo vse postelje,
odprejo vse predale,

odgrnejo vse odeje —
strahu nikjer.
Prestavijo vse igrače,
preložijo vsa zdravila —
in ga najdejo,
kako mirno spi
v prazni infekcijski ampuli.
Bil je čisto majhen strahek.
Otrokom se je zasmilil:
zavili so ampulo v robček
in sestra jo je odnesla
na vrt pod smrečico.
Tam je strahek mirno spal
do jutra.
Otroci pa tudi.

JUTRI BO BOLJE

Jutri bo boljše
— čebļajajo ptiči pod oknom —
jutri bomo peli.

Jutri bo boljše
— drhtijo brsti na veji —
jutri se bomo razcveteli.

Jutri bo boljše
— čutijo prsti na rokah —
jutri lahko bomo žlico prijeli.

Jutri bo boljše
— šepečejo usta —
zobje bodo kruhek mleli.

Ah, jutri bo vse lepo —
telo bo močno in zdravo
in v mladi svet bo za željami odšlo.

Neža Maurer